SOCIALPÆDAGOGERNE STORKØBENHAVN
SOCIALPÆDAGOGERNE NORDSJÆLLAND

17.02.25
Sagsb.: nli@sl.dk
Socialpædagogerne
Storkøbenhavn
Lindevænget 19,
2750 Ballerup

Høring: Regional psykiatriplan 2025 og frem

Socialpædagogerne Storkøbenhavn og Nordsjælland [herefter Socialpædagogerne] sender hermed svar på ovenstående høring. Overordnet er der gode takter, med mål om højere borger- og patienttilfredshed, fokus på medarbejderes uddannelse, faglig udvikling, arbejdsmiljø, mål for behandlingstid mv., i planen. Der er dog nogle opmærksomhedspunkter, som vi skitserer herunder.

Samarbejdet med socialpsykiatrien

Den regionale psykiatriplan mangler en nærmere beskrivelse af og mål for samarbejdet med socialpsykiatrien. En stor del af mennesker med de sværeste psykiske lidelser - ofte i kombination med andre problematikker fx hjemløshed, psykisk funktionsnedsættelse, misbrug mv. - får støtte til at få det bedre og mestre hverdagen i socialpsykiatrien, når de ikke er indlagt. Socialpsykiatrien spiller en nøglerolle ift. forebyggelse af indlæggelser og genindlæggelser samt ift. opfølgning efter en indlæggelse. Derfor bør samspillet med socialpsykiatrien være mere fremtrædende i psykiatriplanen.

Vi ved, at psykiatrien er udfordret på en række punkter:

- Kvaliteten i de socialpsykiatriske indsatser er udfordret af en meget høj andel personale uden relevant uddannelse, og der er store og vedvarende udfordringer med at rekruttere og fastholde kompetente medarbejdere.
- Der mangler højt specialiserede tilbud til mennesker med de sværeste psykiske lidelser og mest komplekse problemer. De mennesker, som har de største vanskeligheder – og dermed mest brug for støtte – føler sig mindst støttet.
- Mennesker, som får støtte i socialpsykiatrien, afvises for ofte i behandlingspsykiatrien eller på akutmodtagelserne, selvom der foreligger en faglig vurdering fra socialpsykiatrien om, at borgerens tilstand er så forværret, at der er akut behov for psykiatrisk behandling eller rådgivning.
- Mennesker med behov for støtte fra socialpsykiatrien, udskrives for ofte fra behandlingspsykiatrien til ikke-målrettede tilbud eller til lang ventetid til rette tilbud.
- Der er udfordringer med vold og trusler mod bl.a. personalet i socialpsykiatrien. Det skaber utryghed for både borgere og medarbejdere og kan føre til alvorlige fysiske og psykiske arbejdsskader.

Socialpædagogisk faglighed er en kernefaglighed

Socialpædagogerne Storkøbenhavn og Nordsjælland ser positivt på, at psykiatriplanen har fokus på løbende uddannelse og det tværfaglige samarbejde, men det er vigtigt, at det er de rette fagligheder. Her så Socialpædagogerne gerne, at psykiatriplanen var mere konkret. Socialpædagogerne foreslår skærpet krav til, at medarbejderne er uddannede socialpædagoger i socialpsykiatriens botilbud og bostøtte. Derudover foreslår vi, at personalesammensætningen på socialpsykiatriske botilbud følges systematisk af Socialtilsynet. Oplysninger om personalesammensætning skal være tilgængelig på Tilbudsportalen, så det bliver muligt at følge udviklingen og sammenligne tilbuddenes uddannelsesniveau blandt medarbejderne på tværs af kommuner og regioner.

I socialpsykiatrien ser vi en bekymrende tendens, hvor andelen af socialpædagoger falder, og andelen af medarbejdere uden relevant uddannelse stiger. Betydningen af socialpædagogisk faglighed for mennesker med psykiske lidelser, dokumenteret af bl.a. Rambøll, viser, at borgere får øget livskvalitet, og at medarbejdere får bedre arbejdsmiljø, når fagligheden og andelen af socialpædagoger er høj. I (social)psykiatrien kan socialpædagoger styrke et helhedsorienteret arbejde, og forebygge tvang og genindlæggelser. Men i dag er blot 39% af de ansatte i Region Hovedstadens socialpædagogiske område socialpædagoger.[1]

På botilbud med en høj andel uddannede socialpædagoger er sandsynligheden for at blive indlagt og genindlagt i psykiatrien betydeligt mindre (hhv. 67% og 70 % lavere) end på tilbud med en lav andel socialpædagoger.[2] Her er det vigtigt at bemærke, at den gennemsnitlige indlæggelsestid næsten er halveret over 20 år, alt imens antallet af genindlæggelser er steget betydeligt. Samtidig er der bedre trivsel og højere sandsynlighed for at komme i lønnet beskæftigelse på botilbud med høj andel uddannede socialpædagoger.

Hovedtal fra Rambølls 'Uddannede Socialpædagoger på det specialiserede socialområde':

- Blandt borgere, der er på botilbud med en lavere andel socialpædagoger, oplever 11,2 procent en psykiatrisk indlæggelse inden for et halvt år. Det gælder kun for 3,7 procent af borgerne på et bosted med en større andel af socialpædagoger. Altså tre gange så mange indlæggelser for borgere på tilbud med lavest andel socialpædagoger.
- Ser man på genindlæggelser i psykiatrien - inden for 30 dage efter tidligere indlæggelse - er tallene også markante. Her har 4,4 procent af borgerne på tilbud med en lavere andel socialpædagoger en genindlæggelse mod blot 1,3 procent på tilbud med en højere andel

[1] Socialpædagogerne, 2023: Uddannet personale på socialpædagogiske tilbud i kommuner og regioner.
[2] Rambøll, 2023: Uddannede Socialpædagoger på det specialiserede socialområde.

socialpædagoger. Det er mere end tre gange så mange genindlæggelser for borgere på tilbud med lavest andel socialpædagoger.

- For borgere på botilbud med en lavere andel socialpædagoger oplever 16,2 procent en somatisk indlæggelse inden for et halvt år, mens det gælder for 11,2 procent af borgerne på bosteder med højere andel af socialpædagoger. Det svarer til en forskel på 31 procent.

Mulighed for akut psykiatrisk rådgivning og fasttrack-indlæggelser

Socialpædagogerne ser med glæde, at man ønsker understøttende og opfølgende indsatser i kommunerne efter udskrivning. Det er et vigtigt perspektiv, at botilbud har adgang til akut psykiatrisk rådgivning og fasttrack indlæggelser, når beboere har brug for det. Borgere og botilbud skal opleve, at borgere kan blive indlagt, når der er brug for det og ikke først at skulle afvente 30 dage.

Mange botilbud oplever, at deres beboere kommer bag i køen til en indlæggelse, idet det vurderes, borgerne er i gode hænder. Det presser botilbuddene og kan skabe utrygge/farlige situationer for andre beboere og medarbejdere. Medarbejdere og ledere på botilbud har ofte indgående kendskab til de enkelte borgere og kan registrere de første tegn på en begyndende psykose. Der er behov for, at disse vurderinger bliver tillagt vægt i samarbejdet med behandlingspsykiatrien og inddrages i behandlingspsykiatriens beslutninger om indlæggelse og behandlingsforløb.

Socialpædagogerne foreslår, at der etableres et forpligtende samarbejde mellem behandlings- og socialpsykiatrien. Formålet med dette samarbejde er at sikre en hurtig adgang til behandling i psykiatrien for de mennesker, der bor på botilbud. Når borgernes tilstand forværres, og botilbuddet vurderer, at de er på vej til ikke at kunne varetage støtten, skal der være en hurtig vej til behandling. Med ordningen kan man sikre, at borgerne indlægges, når vedkommende er motiveret for behandling, og før det bliver så alvorligt, at det skal ske med tvang. Ordningen kan samtidig være med til at forebygge f.eks. selvskade, selvmordsforsøg og voldsomme episoder på de socialpsykiatriske botilbud.

Koordineret tilsyn

Der er gode erfaringer med koordinerede tilsyn mellem Socialtilsynet og Arbejdstilsynet, som tager afsæt i en voldsforebyggende indsats. De koordinerede tilsyn bidrager til at sætte fokus på den faglige kvalitet i den socialpædagogiske indsats samt øge trygheden og sikkerheden for både borgere, medarbejdere og ledere. Det koordinerede tilsyn bidrager ligeledes til at skabe et trygt og sikkert arbejdsmiljø. Vi foreslår, at de gode erfaringer fra samarbejdet mellem Socialtilsynet og Arbejdstilsynet bruges til at udvide samarbejdet om tilsyn til også at inkludere det risikobaserede tilsyn i Styrelsen for Patientsikkerhed for at sikre koordinering og balance mellem den social- og sundhedsfaglige indsats.

Ret til supervision

Supervision hjælper socialpædagoger til at styrke og sikre den faglige indsats til gavn for borgerne. Supervisionen kan desuden være med til at minimere eventuelle negative effekter på fx stress, konflikter og udbrændthed på jobbet.

Socialpædagogerne foreslår, at medarbejdere og ledere i socialpsykiatrien bør have ret til supervision.

Venlig hilsen

Lars Petersen, kredsformand Storkøbenhavn

Lene Ek Christensen, kredsformand Nordsjælland

Rita Slangerup, kredsnæstformand Storkøbenhavn

Thomas Svendsen, kredsnæstformand Nordsjælland

Claes Reinhardt, FTR i Region H